HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

4 iunie 2009 *

În cauza C-285/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Cour de cassation (Franța), prin decizia din 24 iunie 2008, primită de Curte la 30 iunie 2008, în procedura

Moteurs Leroy Somer

împotriva

Dalkia France,

Ace Europe,

* Limba de procedură: franceza.

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann (raportor), președinte de cameră, domnii M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet și J.-J. Kasel, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Moteurs Leroy Somer, de SCP F. Rocheteau și C. Uzan-Sarano, avocat;

— pentru Dalkia Franța și Ace Europe, de SCP Coutard – Mayer – Munier-Apaire, avocat;

— pentru guvernul francez, de domnul G. de Bergues și de doamna R. Loosli-Surrans, în calitate de agenți,

— pentru guvernul spaniol, de domnul J. López-Medel Bascones, în calitate de agent,

— pentru guvernul austriac, de doamna C. Pesendorfer, în calitate de agent,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii G. Wilms și J.-B. Laignelot, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 9 și 13 din Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect (JO L 210, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 183).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între societatea Moteurs Leroy Somer, pe de o parte, și societățile Dalkia France și Ace Europe, pe de altă parte, în legătură cu răspunderea acesteia pentru prejudiciul cauzat unui grup electrogen dintr-un spital ca urmare a încălzirii unui alternator fabricat de aceasta.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Al nouălea și al optsprezecelea considerent al Directivei 85/374 au următorul cuprins:

„întrucât protecția consumatorului impune despăgubirea în caz de deces și leziuni corporale, precum și despăgubirea pentru daunele materiale; întrucât, cu toate acestea, această despăgubire trebuie limitată la obiectele de uz privat sau destinate consumului privat […];

[…]

întrucât armonizarea care rezultă din prezenta directivă nu poate fi deplină în prezent, dar deschide drumul spre o armonizare sporită; întrucât, așadar, Consiliul trebuie să primească la intervale regulate rapoarte ale Comisiei privind aplicarea prezentei directive, însoțite, după caz, de propuneri adecvate”.

4 Potrivit articolului 1 din Directiva 85/374, „[p]roducătorul este răspunzător pentru prejudiciul cauzat de un defect al produsului său”.

5 Potrivit articolului 4 din această directivă, „[p]artea prejudiciată trebuie să facă proba prejudiciului, a defectului și a relației cauzale dintre defect și prejudiciu”.

6 Articolul 9 din directiva menționată prevede:

„În sensul articolului 1, «prejudiciu» reprezintă:

(a) prejudiciul cauzat prin deces sau leziuni corporale;

(b) prejudiciul sau distrugerea oricărui bun, altul decât produsul cu defecte, cu un prag minim de 500 [de euro], cu condiția ca bunul:

(i) să fie în mod normal destinat utilizării sau consumului privat și

(ii) să fie utilizat de persoana prejudiciată mai ales pentru uz propriu sau pentru consum privat.

Prezentul articol nu aduce atingere dispozițiilor de drept intern privind daunele morale.”

7 Articolul 13 din aceeași directivă are următorul cuprins:

„Prezenta directivă nu aduce atingere drepturilor pe care persoana prejudiciată le poate exercita în conformitate cu normele din legislația privind răspunderea contractuală sau extracontractuală sau pe baza unui regim special de răspundere existent la data notificării directivei.”

Reglementarea națională

8 Astfel cum reiese din decizia de trimitere, dreptul francez sau jurisprudența franceză consacrată permit persoanei prejudiciate de un produs cu defect să solicite repararea prejudiciului cauzat unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop, în condițiile în care această persoană prejudiciată face numai dovada prejudiciului, a defectului produsului și a legăturii de cauzalitate dintre acest defect și prejudiciu.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

9 Un grup electrogen instalat în anul 1995 de societatea Wartsila într-un spital din Lyon a luat foc ca urmare a încălzirii alternatorului fabricat de Moteurs Leroy Somer și pus în circulație de aceasta în anul 1994.

10 Dalkia France, însărcinată cu mentenanța acestei instalații, și asigurătorul acesteia, Ace Europe, au reparat prejudiciile materiale cauzate spitalului de acest accident, iar ulterior, subrogate în drepturile acestuia din urmă, au formulat o acțiune împotriva Moteurs Leroy Somer în scopul obținerii rambursării sumelor plătite de acestea.

11 Prin hotărârea din 7 decembrie 2006, cour d'appel de Lyon a constatat că Moteurs Leroy Somer avea o obligație de securitate și a obligat-o la plata către Dalkia France a sumei de 320 143,03 euro și către Ace Europe a sumei de 229 107 euro.

12 În fața instanței de trimitere, Moteurs Leroy Somer arată în special că obligația de securitate care revine oricărui vânzător profesionist nu acoperă prejudiciile cauzate bunurilor destinate uzului profesional și utilizate de persoana prejudiciată în acest scop. Prin obligarea sa la repararea prejudiciilor pur materiale care au afectat grupul electrogen comandat de spital pentru nevoile activității sale profesionale, cour d'appel de Lyon ar fi încălcat dispozițiile articolului 1603 din Codul civil, interpretate în lumina Directivei 85/374.

13 Considerând necesară interpretarea Directivei 85/374 pentru a se putea pronunța asupra recursului cu care a fost sesizată, Cour de cassation a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolele 9 și 13 din Directiva [85/374] se opun interpretării unei reglementări naționale sau a unei jurisprudențe interne consacrate care permite persoanei prejudiciate să solicite repararea prejudiciului cauzat unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop, în condițiile în care această persoană prejudiciată face numai dovada prejudiciului, a defectului produsului și a legăturii de cauzalitate dintre acest defect și prejudiciu?"

Cu privire la întrebarea preliminară

14 Prin intermediul întrebării formulate, Cour de cassation solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva 85/374 se opune interpretării unei reglementări naționale sau aplicării unei jurisprudențe interne consacrate potrivit cărora persoana prejudiciată poate solicita repararea prejudiciului cauzat unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop, în condițiile în care această persoană prejudiciată face numai dovada prejudiciului, a defectului produsului și a legăturii de cauzalitate dintre acest defect și prejudiciu.

15 Articolul 9 din Directiva 85/374 delimitează termenul „prejudiciu" în sensul articolului 1 din această directivă, potrivit căruia „[p]roducătorul este răspunzător pentru prejudiciul cauzat de un defect al produsului său".

16 Potrivit acestui articol 9, termenul menționat cuprinde, în afara prejudiciului cauzat prin deces sau leziuni corporale, prejudiciul sau distrugerea oricărui bun, altul decât produsul cu defecte, cu un prag minim de 500 de euro, cu condiția ca bunul să fie în mod normal destinat utilizării sau consumului privat și să fie utilizat de persoana prejudiciată mai ales pentru uz propriu sau pentru consum privat.

17 Se impune astfel constatarea că un prejudiciu precum cel din acțiunea principală, cauzat unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop, nu intră în sfera de aplicare a termenului „prejudiciu" în sensul Directivei 85/374 și, prin urmare, nu poate declanșa răspunderea producătorului în temeiul articolului 1 din această directivă.

18 Or, în observațiile prezentate Curții, Moteurs Leroy Somer consideră că, prin neincluderea în regimul de răspundere pe care îl instituie a prejudiciilor cauzate unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop, Directiva 85/374 împiedică statele membre să prevadă pentru aceste prejudicii un regim de răspundere întemeiat

pe aceleași fundamente precum cel instituit de directiva menționată, și anume pe simpla dovadă a prejudiciului, a defectului și a legăturii de cauzalitate.

19 În această privință, trebuie să se constate că regimul în cauză în acțiunea principală subordonează posibilitatea persoanei prejudiciate de a solicita repararea prejudiciului cauzat unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop unor cerințe de probă care corespund celor prevăzute la articolul 4 din Directiva 85/374, și anume ca persoana prejudiciată să dovedească prejudiciul, defectul și legătura de cauzalitate dintre defect și prejudiciu.

20 În plus, este adevărat că s-a stabilit de către Curte că marja de apreciere de care dispun statele membre pentru reglementarea răspunderii pentru produsele cu defect este determinată integral de Directiva 85/374 însăși și trebuie dedusă din modul de redactare, din obiectivul și din economia acesteia (Hotărârea din 10 ianuarie 2006, Skov și Bilka, C-402/03, Rec., p. I-199, punctul 22 și jurisprudența citată).

21 În această privință, Curtea a precizat că Directiva 85/374 urmărește, cu privire la aspectele pe care le reglementează, o armonizare totală a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre (Hotărârea Skov și Bilka, citată anterior, punctul 23 și jurisprudența citată).

22 Este de asemenea adevărat că s-a stabilit de către Curte că articolul 13 din Directiva 85/374, potrivit căruia aceasta nu aduce atingere drepturilor pe care persoana prejudiciată le poate exercita în conformitate cu normele din legislația privind răspunderea contractuală sau extracontractuală sau pe baza unui regim special de răspundere existent la data notificării acestei directive, nu poate fi interpretat ca lăsând statelor membre posibilitatea de a menține un regim general de răspundere pentru produsele cu defect diferit de cel prevăzut de directiva menționată (Hotărârea Skov și Bilka, citată anterior, punctul 39 și jurisprudența citată).

23 În plus, Curtea a hotărât că articolul 13 din Directiva 85/374 trebuie interpretat în sensul că regimul instituit de aceasta din urmă nu exclude aplicarea altor regimuri de răspundere contractuală sau extracontractuală, cu condiția ca acestea să aibă temeiuri diferite, precum garanția pentru vicii ascunse sau culpa (Hotărârea Skov și Bilka, citată anterior, punctul 47 și jurisprudența citată).

24 Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că Directiva 85/374 nu se poate opune unui regim de răspundere precum cel din acțiunea principală decât cu condiția ca acest regim să intre în domeniul de aplicare al directivei menționate.

25 Astfel, deși Directiva 85/374 urmărește, astfel cum s-a amintit la punctul 21 din prezenta hotărâre, cu privire la aspectele pe care le reglementează, o armonizare totală a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre, în schimb, astfel cum reiese din al optsprezecelea considerent al directivei, aceasta nu are vocația de a armoniza în mod exhaustiv domeniul răspunderii pentru produsele cu defect în afara aspectelor respective.

26 Or, astfel cum susțin în observațiile prezentate Curții Dalkia France și Ace Europe, guvernele francez și austriac, precum și Comisia, un regim de răspundere precum cel din acțiunea principală nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 85/374.

27 Astfel, atât din modul de redactare, cât și din economia Directivei 85/374 și în special din articolele 1 și 9 din aceasta, precum și din al nouălea considerent rezultă că repararea prejudiciilor cauzate unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop nu reprezintă unul dintre aspectele reglementate de directiva menționată, întrucât, după cum s-a constatat la punctul 17 din prezenta hotărâre, astfel de prejudicii nu sunt cuprinse în sfera termenului „prejudiciu” în sensul articolului 1 din Directiva 85/374, astfel cum a fost delimitat la articolul 9 din aceasta.

28 Se impune, aşadar, constatarea că repararea prejudiciilor cauzate unui bun destinat uzului profesional şi utilizat în acest scop nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 85/374.

29 Această interpretare nu este contrazisă de faptul că Directiva 85/374, astfel cum reiese din primul considerent al acesteia şi din jurisprudenţa Curţii (Hotărârile din 25 aprilie 2002, Comisia/Franţa, C-52/00, Rec., p. I-3827, punctul 17, Comisia/Grecia, C-154/00, Rec., p. I-3879, punctul 13, şi González Sánchez, C-183/00, Rec., p. I-3901, punctul 26), are ca obiectiv nu numai evitarea diferenţelor în nivelul de protecţie a consumatorilor, ci şi asigurarea unei concurenţe nedenaturate între operatorii economici şi facilitarea liberei circulaţii a mărfurilor.

30 Într-adevăr, în textul Directivei 85/374, nimic nu permite să se concluzioneze că legiuitorul comunitar, prin limitarea reparării prejudiciilor cauzate bunurilor în temeiul aceste directive la bunurile destinate utilizării sau consumului privat, a urmărit să lipsească statele membre, în numele obiectivului asigurării unei concurenţe nedenaturate şi al facilitării liberei circulaţii a mărfurilor, de posibilitatea de a prevedea, în ceea ce priveşte repararea prejudiciilor cauzate unui bun destinat uzului profesional şi utilizat în acest scop, un regim de răspundere corespunzător celui instituit prin directiva menţionată.

31 Prin urmare, întrucât armonizarea operată de Directiva 85/374 nu acoperă repararea prejudiciilor cauzate unui bun destinat uzului profesional şi utilizat în acest scop, această directivă nu împiedică un stat membru să prevadă în această privinţă un regim de răspundere corespunzător celui instituit prin directiva menţionată.

32 Ţinând cont de ansamblul consideraţiilor de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că Directiva 85/374 trebuie interpretată în sensul că nu se opune interpretării unei reglementări naţionale sau aplicării unei jurisprudenţe interne consacrate potrivit cărora persoana prejudiciată poate solicita repararea prejudiciului cauzat unui bun destinat uzului profesional şi utilizat în acest scop, în condiţiile în care

această persoană prejudiciată face numai dovada prejudiciului, a defectului produsului și a legăturii de cauzalitate dintre acest defect și prejudiciu.

Cu privire la cheltuielile de judecată

33 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect trebuie interpretată în sensul că nu se opune interpretării unei reglementări naționale sau aplicării unei jurisprudențe interne consacrate potrivit cărora persoana prejudiciată poate solicita repararea prejudiciului cauzat unui bun destinat uzului profesional și utilizat în acest scop, în condițiile în care această persoană prejudiciată face numai dovada prejudiciului, a defectului produsului și a legăturii de cauzalitate dintre acest defect și prejudiciu.

Semnături